

*Додаток
до Регламенту Національної
школи суддів України*

ЗАТВЕРДЖЕНО

Наказ Національної школи
суддів України

06 липня 2017 № 26 з змінами від
20.08.2018 № 52

20.11.2018 № 65,

22.11.2018 № 66,

12.12.2018 № 69,

05.12.2019 № 67

20.01.2020 № 2

ПОЛОЖЕННЯ

про підготовку та періодичне навчання суддів у Національній школі суддів України

Положення про підготовку та періодичне навчання суддів у Національній школі суддів України (далі – Положення) визначає порядок організації і проведення підготовки суддів для підтримання кваліфікації; періодичного навчання суддів з метою підвищення рівня кваліфікації; підготовки суддів, яких обрано на адміністративні посади; проведення курсів навчання, визначених кваліфікаційним або дисциплінарним органом за результатами кваліфікаційного або регулярного оцінювання; проведення додаткових курсів навчання за рекомендацією викладача (тренера) після проходження тренінгу (далі – Підготовка) в Національній школі суддів України (далі – НШСУ).

Положення розроблено на підставі статей 89, 90, 105 Закону України від 2 червня 2016 року № 1402-VIII “Про судоустрій і статус суддів”, Стратегії реформування судоустрою, судочинства та суміжних правових інститутів на 2015-2020 роки, схваленої Указом Президента України від 20 травня 2015 року № 276/2015, Статуту Національної школи суддів України, Стратегії розвитку Національної школи суддів України на 2016-2020 роки, затвердженої наказом НШСУ від 1 грудня 2015 року № 50, Концепції національних стандартів суддівської освіти в Україні, схваленої Науково-методичною радою НШСУ 23 грудня 2014 року (протокол №5).

I. Мета Підготовки

1.1. Мета Підготовки у НШСУ обумовлена її законодавчо закріпленими видами та полягає:

- для підготовки суддів – у необхідності підтримання на належному рівні та вдосконалення знань, умінь і навичок залежно від досвіду роботи, рівня і спеціалізації суду, а також індивідуальних потреб;

- для періодичного навчання суддів – у підвищенні рівня їх кваліфікації;

- для проведення курсів навчання, визначених кваліфікаційним органом за результатами кваліфікаційного або регулярного оцінювання чи на підставі рекомендації викладача (тренера) за результатами проходження тренінгу – у поглибленні знань у певній галузі (правовому інституті), визначеній кваліфікаційним органом чи викладачем (тренером) НШСУ.

II. Принципи Підготовки

2.1. Принципами Підготовки у НШСУ є:

- різнобічність та комплексність, орієнтованість Підготовки на опанування всіма необхідними вміннями і навичками, властивими професії судді;
- періодичність Підготовки з метою підвищення рівня кваліфікації;
- проведення Підготовки відповідно до кращого світового досвіду з урахуванням міжнародних стандартів у сфері судочинства;
- єдність (уніфікованість), тобто проведення Підготовки на підставі стандартизованих програм, розроблених НШСУ;
- практична спрямованість, зокрема через формування програм, виходячи із суддівських компетенцій (знань, умінь та навичок, властивих професії судді);
- забезпечення високої якості та наукової обґрунтованості;
- сучасність змісту, періодичне оновлення навчальних програм і курсів та удосконалення методик викладання;
- ініціативність та зацікавленість суддів у підвищенні професійного рівня;
- координація діяльності всіх складових процесу Підготовки;
- використання новітніх ІТ-досягнень у процесі Підготовки;
- безперервність суддівської освіти (навчання впродовж життя).

III. Форми, періодичність, тривалість та стадії Підготовки

3.1. Формами Підготовки суддів у НШСУ є очна та дистанційна.

3.2. Підготовка суддів для підтримання кваліфікації проводиться відповідно до:

- програм підготовки суддів; програм підготовки голів та заступників голів судів (далі – Програма підготовки);
- програм курсів навчання для підвищення кваліфікації суддів, які тимчасово відсторонені від здійснення правосуддя кваліфікаційним або дисциплінарним органом; програм додаткового навчання суддів на підставі рекомендації викладача (тренера) за результатами проходження тренінгу (далі – Програма курсу навчання).

3.2.1. Програма підготовки та програма курсу навчання формуються на базі Стандартизованих програм для всіх категорії суддів, голів та заступників голів судів за юрисдикціями, інстанціями з урахуванням виду спеціалізації та строку перебування на посаді судді (далі – Стандартизовані програми).

3.3. Періодичне навчання суддів з метою підвищення рівня їхньої кваліфікації проводиться відповідно до:

- програм семінарів, програм семінарів-практикумів, програм періодичного навчання для підвищення рівня кваліфікації (далі - Програма періодичного навчання).

3.3.1. Програми періодичного навчання формуються на базі:

- календарного плану підготовки суддів для підтримання кваліфікації (електронна реєстрація на сайті НШСУ);

- календарного плану дистанційного навчання суддів з метою підвищення рівня їхньої кваліфікації;

- календарного плану періодичного навчання суддів з метою підвищення рівня їхньої кваліфікації за рахунок коштів Державного бюджету України та у співпраці з проектами міжнародної технічної допомоги, міжнародними організаціями та фондами (далі усі – Календарні плани).

3.4. Періодичність та тривалість Підготовки:

- для суддів, призначених на посаду судді, – не менше 40 академічних годин упродовж кожних трьох років перебування на посаді;

- для суддів, обраних на адміністративні посади, – не менше 20 академічних годин на один строк повноважень упродовж першого року після обрання на адміністративну посаду;

- для суддів, направлених кваліфікаційним або дисциплінарним органом чи за рекомендацією викладача (тренера), – визначає НШСУ за окремими Програми;

- для суддів, які проходять періодичне навчання з метою підвищення рівня кваліфікації (семінар, семінар-практикум), - визначає НШСУ за окремими Програмами.

3.5. Суддя, залежно від своїх потреб, має право в межах підготовки з метою підвищення рівня кваліфікації обрати та пройти будь-який тренінг (факультативний), а в межах періодичного навчання – семінар, семінар-практикум.

3.6. Процес Підготовки включає такі стадії:

- планування;

- організація;

- проведення підготовки;

- облік і контроль;

- зворотній зв'язок зі слухачами.

IV. Планування Підготовки

4.1. Планування Підготовки проводиться відділом, що відповідає за підготовку суддів та включає:

4.1.1. Вивчення потреб щодо визначення тематики навчального процесу на підставі пропозицій, що надходять від місцевих, апеляційних, вищих спеціалізованих судів та Верховного Суду, територіальних управлінь Державної судової адміністрації України, регіональних відділень НШСУ (далі – РВ НШСУ), органів суддівського самоврядування, проектів міжнародної технічної допомоги Україні, з якими співпрацює НШСУ, а також рекомендацій щодо проходження курсів підвищення кваліфікації, визначених органом, що здійснює кваліфікаційне оцінювання або дисциплінарне провадження щодо суддів.

4.1.2. Узагальнення та аналіз наданих пропозицій щодо формування Стандартизованих програм.

4.1.3. Розробка Стандартизованих програм для таких категорій суддів:

- місцевих загальних судів;
- місцевих господарських судів;
- окружних адміністративних судів;
- апеляційних загальних судів із розгляду цивільних та кримінальних справ;
- апеляційних господарських судів;
- апеляційних адміністративних судів;
- Вищого суду з питань інтелектуальної власності;
- Вищого антикорупційного суду;
- Верховного Суду;
- голів та заступників голів судів.

4.1.4. Розробка Календарних планів здійснюється для всіх категорії суддів за юрисдикціями, інстанціями з урахуванням виду спеціалізації та строку перебування на посаді судді.

4.2. Для розробки проектів Стандартизованих програм, Календарних планів наказом НШСУ створюються робочі групи з досвідчених суддів, викладачів вищих навчальних закладів, науковців, працівників НШСУ та інших осіб, які мають високий рівень знань у відповідній галузі права.

4.2.1. Внесення пропозицій щодо формування складу робочих груп, порядку, організації і форм їхньої роботи, а також загальне керівництво та координування дій щодо розробки Стандартизованих програм та Календарних планів здійснюються відділом, що відповідає за підготовку суддів, та під контролем проректора з підготовки кадрів для судових органів НШСУ.

4.2.2. Розробка у строк до 1 грудня поточного року Стандартизованих програм на наступний (календарний) рік з урахуванням отриманих та узагальнених пропозицій (п.п. 4.1.1. – 4.1.2.).

4.2.3. Погодження розроблених Стандартизованих програм проректорами з підготовки кадрів для судових органів та з науково-дослідної роботи НШСУ з рекомендаціями щодо включення їх до:

- програм підготовки суддів;
- програм підготовки голів та заступників голів судів;
- програм періодичного навчання суддів для підвищення рівня кваліфікації;
- програм курсів навчання для суддів тимчасово відсторонених кваліфікаційним чи дисциплінарним органом від здійснення правосуддя, або суддів, що проходять додаткове навчання за результатами оцінювання викладачем (тренером) НШСУ.

4.2.3.1. Розробка Програм курсів навчання для підвищення кваліфікації суддів, які тимчасово відсторонені від здійснення правосуддя кваліфікаційним або дисциплінарним органом; програм додаткового навчання суддів на підставі рекомендації викладача (тренера) за результатами проходження тренінгу, – здійснюється окремо, залежно від потреби у цьому.

4.2.4. Стандартизовані програми є типовими та єдиними для застосування в НШСУ та РВ НШСУ .

4.3. Структура Стандартизованої програми включає:

- назву Підготовки;
- цільову групу (категорія суддів, які проходять Підготовку),
- перелік тем (види) Підготовки (лекція, інтерактивна лекція, тренінг тощо), розподілених за окремими галузями права;
- рекомендований час викладання.

4.4. Календарні плани формуються на базі Стандартизованих програм та програм, що вносяться проектами міжнародної технічної допомоги, міжнародними організаціями та фондами, з якими співпрацює НШСУ, погоджуються проректорами з підготовки кадрів для судових органів, з науково-дослідної роботи.

4.4.1. Структура Календарного плану включає:

- дату (число, місяць, рік) проведення періодичного навчання;
- організаторів, співорганізаторів проведення заходу;
- назву періодичного навчання та його форму (очна, дистанційна);
- категорію суддів (за юрисдикцією та інстанційністю);
- місце проведення періодичного навчання;
- орієнтовну кількість суддів.

4.5. Стандартизовані програми затверджуються ректором НШСУ та розміщуються на офіційному веб-сайті НШСУ для ознайомлення до 15 грудня кожного року.

4.5.1. Зміни та доповнення до Стандартизованих програм уносяться за пропозиціями начальника відділу, що відповідає за підготовку суддів, директорів РВ НШСУ, керівників інших структурних підрозділів НШСУ, погоджуються проректорами з підготовки кадрів для судових органів, з науково-дослідної роботи та затверджуються ректором НШСУ.

4.6. Календарні плани затверджуються наказом НШСУ та розміщуються на офіційному веб-сайті НШСУ для ознайомлення до 31 грудня кожного року.

4.6.1. Зміни та доповнення до Календарних планів вносяться за пропозиціями начальника відділу, що відповідає за підготовку суддів, директорів РВ НШСУ, керівників інших структурних підрозділів НШСУ та затверджуються наказом НШСУ.

4.7. Розробка Програм підготовки.

4.7.1. Програми підготовки, періодичного навчання чи курсів навчання (далі також – програма навчального заходу) формується відповідно до Стандартизованих програм та Календарних планів та містить:

- вид навчального заходу (підготовка, періодичне навчання, курси навчання);
- цільова група (категорія суддів, які проходять навчальний захід);
- місце (адреса) та терміни проведення;
- назва та тематика навчального заходу (лекція, дискусія, тренінг, тематичний чи методологічний семінар, семінар-практикум, круглий стіл, обговорення тощо) із зазначенням його тривалості та перерв (у годинах,

хвилинах);

- перелік інтерактивних методів, які буде використано в ході навчального заходу, тренінгу;

- прізвище, ім'я, по-батькові лектора, викладача (тренера), модератора, фасилітатора), його посаду, науковий ступінь, вчене, почесне звання тощо.

4.7.2. Програма навчального заходу формується відділом, що відповідає за підготовку суддів, РВ НШСУ.

4.7.3. Програма навчального заходу візується начальником відділу, що відповідає за підготовку суддів, начальником відділу, що відповідає за підготовку викладачів (тренерів), директором РВ НШСУ, керівником структурного підрозділу за напрямком освітнього заходу (викладачем-координатором), а з питань господарської і адміністративної спеціалізації також проректором з науково-дослідної роботи.

4.7.4. Програма навчального заходу погоджується проректором з підготовки кадрів для судових органів, затверджується ректором НШСУ та не менш ніж за тиждень до початку проведення навчального заходу розміщується на офіційному веб-сайті НШСУ.

4.8. Підбір викладачів для формування програми навчального заходу здійснюється відділом, що відповідає за підготовку суддів, РВ НШСУ зі сформованого НШСУ Реєстру лекторів, викладачів (тренерів), модераторів, фасилітаторів із досвідчених суддів, суддів у відставці, викладачів вищих навчальних закладів, науковців, працівників НШСУ та інших осіб з бездоганною професійною репутацією та високими моральними якостями, які мають високий рівень знань у відповідній галузі права, викладацькі навички та пройшли відповідну підготовку.

4.9. Обов'язковою складовою програми навчального заходу з підготовки суддів є тренінг.

4.9.1. Програма тренінгу формується і візується в порядку, передбаченому пунктами 4.7.1. – 4.7.4. цього Положення та затверджується ректором НШСУ.

4.9.2. З урахуванням потреб НШСУ та РВ НШСУ розробники курсу, з якого проводиться тренінг, беруть участь у ньому як викладачі (тренери), модератори, фасилітатори.

V. Організація та проведення Підготовки

5.1. Програми навчального заходу формуються на базі Стандартизованих програм та Календарних планів для таких категорій суддів:

- місцевих загальних судів;
- місцевих господарських судів;
- окружних адміністративних судів;
- апеляційних загальних судів областей та міста Києва (цивільних та кримінальних палат);
- апеляційних господарських судів;
- апеляційних адміністративних судів;
- голів та заступників голів місцевих загальних судів;
- голів та заступників голів місцевих господарських судів;

- голів та заступників голів окружних адміністративних судів;
- голів та заступників голів апеляційних загальних судів областей та міста Києва;
- голів та заступників голів апеляційних господарських судів;
- голів та заступників голів апеляційних адміністративних судів;
- Вищого антикорупційного суду;
- Вищого суду з питань інтелектуальної власності;
- Верховного Суду;
- відсторонених від здійснення правосуддя кваліфікаційним або дисциплінарним органом;
- необхідність навчання яких виникає за результатами кваліфікаційного, регулярного оцінювання чи після проходження тренінгу в НШСУ.

5.2. Організація проведення Підготовки (у тому числі за дистанційною формою) включає:

- письмове повідомлення головам судів, начальникам територіальних управлінь Державної судової адміністрації України про направлення суддів до НШСУ, РВ НШСУ для підготовки;
- отримання та узагальнення пропозицій щодо формування груп суддів;
- перевірку на відповідність чинному законодавству періодичності проходження суддями підготовки для підтримання кваліфікації згідно з реєстрами НШСУ;
- підготовку проекту наказу про проведення Підготовки (у тому числі за дистанційною формою);
- підбір приміщення та облаштування його необхідним технічним обладнанням;
- залучення до проведення Підготовки лекторів, викладачів (тренерів), модераторів, фасилітаторів; *
- формування програми навчального заходу;
- тиражування роздаткових матеріалів;
- забезпечення анкетами для оцінювання та опитування;
- реєстрацію суддів, які проходять Підготовку, та облік їхньої відвідуваності;
- проведення оцінювання суддів викладачем (тренером);
- виготовлення та вручення Сертифіката про проходження Підготовки (далі – Сертифікат) ([додаток 22](#) Регламенту НШСУ);
- внесення відомостей про проходження суддею у НШСУ Підготовки (у тому числі за дистанційною формою) до Реєстру суддів, які пройшли підготовку та періодичне навчання (далі – Реєстр);
- підготовку, на вимогу судді чи уповноваженого органу, витягу з Реєстру;
- надання в установленому порядку інформації до ВККСУ щодо проходження суддею Підготовки для включення до суддівського досьє.

* Лектори, викладачі (тренери), які залучені до викладацької діяльності, не менш ніж за тиждень до початку проведення навчального заходу надсилають в електронній формі до відділу, що відповідає за підготовку суддів, РВ НШСУ матеріали навчального курсу (тренінгу, лекції в формі тез, презентації Power Point, роздавальні матеріали) для попереднього їх погодження та ознайомлення з ними суддів, які зареєструвалися для проходження підготовки. Зазначені матеріали передаються до

відділу НШСУ, що відповідає за інформаційні технології, з метою подальшого їх збереження та надсилання (упродовж однієї доби) відповідним суддям або судам.

5.3. Кількість суддів у групі для проходження навчального заходу визначається відділом, що відповідає за підготовку суддів, РВ НШСУ з урахуванням потреб суддів та особливостей форми навчального заходу.

5.4. Підставами для зарахування на Підготовку (навчальний захід) є:

- лист голови суду чи начальника територіального управління Державної судової адміністрації України про направлення судді для проходження відповідної Підготовки;

- особиста письмова заява судді, погоджена в установленому порядку з головою суду, у якому працює суддя (або особиста електронна заявка судді);

- особиста письмова або електронна заява судді на проходження Підготовки (в т.ч. дистанційного курсу), необхідність якої визначена кваліфікаційним або дисциплінарним органом чи викладачем (тренером) НШСУ за результатами проходження тренінгу.

5.4.1. Для прийому/зарахування на Підготовку відділ, що відповідає за підготовку суддів, РВ НШСУ:

- розміщує на офіційному веб-сайті НШСУ оголошення про реєстрацію на проходження Підготовки;

- отримує та узагальнює заявки суддів;

- формує групи та готує проект наказу про зарахування на Підготовку;

- інформує суддів про зарахування на Підготовку.

5.5. За результатом проведеного тренінгу проводиться оцінювання суддів шляхом заповнення викладачем (тренером) Анкети оцінювання судді ([додаток 21](#) Регламенту НШСУ).

5.6. Анкета оцінювання судді за результатами кожного тренінгу, заперечення судді щодо результатів оцінювання, а також нова анкета за результатами розгляду заперечень судді щодо результатів оцінювання чи мотивований висновок з відмовою у повному або частковому задоволенні заперечення опрацьовуються особисто викладачем (тренером) та надсилаються до ВККСУ в установленому НШСУ порядку.

VI. Облік та підтвердження проходження Підготовки

6.1. Облік Підготовки здійснюється шляхом внесення відповідної інформації до Реєстру.

6.2. Під час проведення Підготовки ведеться облік відвідуваності занять суддями в “Реєстрі відвідування занять суддями” (далі – Реєстр відвідування) згідно з Порядком узагальнення даних щодо підготовки та підвищення кваліфікації суддів і працівників апаратів судів у Національній школі суддів України ([додаток 23](#) до Регламенту НШСУ).

6.3. У перший день Підготовки проводиться реєстрація суддів. Контроль відвідування суддями занять ведеться працівником відділу, що відповідає за підготовку суддів, РВ НШСУ щоденно.

6.4. Обсяг занять, проведених лектором, викладачем (тренером), модератором, фасилітатором, обліковується в академічних годинах та фіксується в [Реєстрі відвідування](#).

6.5. Тривалість одного заняття становить дві академічні години (1 год. 20 хв.). Для розрахунку погодинної оплати праці академічна година прирівнюється до астрономічної години.

6.6. Інформація про проходження суддею Підготовки наступного робочого дня після її закінчення вноситься до Реєстру працівниками відділу, що відповідає за підготовку суддів, РВ НШСУ.

6.6.1. Надсилання до ВККСУ інформації про проходження суддею Підготовки для включення її до суддівського досьє, здійснюється не пізніше десяти днів з моменту завершення відповідного заходу, працівниками відділу, що відповідає за технічну підтримку Реєстру.

6.6.2. На вимогу судді чи уповноваженого органу надається витяг із зазначеного Реєстру. Форма витягу з Реєстру затверджується наказом НШСУ.

6.7. На підтвердження проходження Підготовки суддя отримує Сертифікат НШСУ за процедурою і зразком, що встановлені Положенням про Сертифікат Національної школи суддів України ([додаток 22](#) Регламенту НШСУ).

6.8. Оцінювання рівня та якості викладання лекторами, викладачами (тренерами), форм і методів викладання, актуальності та змісту Програм підготовки здійснюється шляхом заповнення суддею, що пройшов Підготовку, Анкети зворотного зв'язку за результатами підготовки суддів ([додаток 12](#) Регламенту НШСУ).

VII. Права та обов'язки суддів

7.1. Судді, які проходять Підготовку, мають право на:

- належний науково-практичний рівень Підготовки;
- навчання відповідно до оприлюднених програм підготовки (навчальних заходів);
- забезпечення роздатковими матеріалами, необхідними для проходження Підготовки;
- користування інформаційними та бібліотечними ресурсами НШСУ;
- отримання інформації про проходження Підготовки для включення до суддівського досьє;
- на отримання витягу з Реєстру;
- отримання Сертифіката НШСУ;
- інші права, передбачені чинним законодавством України.

7.2. Судді зобов'язані:

- відвідувати Підготовку згідно із затвердженою програмою навчального заходу та сумлінно виконувати всі запропоновані завдання;
- дотримуватися правил етичної поведінки;
- дотримуватися норм цього Положення та інших нормативно-правових актів НШСУ, які регулюють питання організації та здійснення Підготовки суддів.

7.3. Судді можуть бути відрahовані з Підготовки наказом НШСУ:

- за власним бажанням на підставі заяви;
- за відсутність на Підготовці більше 20% часу – за поданням відділу, що відповідає за підготовку суддів, РВ НШСУ;

- за невиконання суддею Програми підготовки, проведеної за рекомендацією кваліфікаційного або дисциплінарного органу. У разі її невиконання він вважається таким, що не пройшов Підготовку.

7.3.1. Проект наказу про відрахування судді готується відділом, що відповідає за підготовку суддів, РВ НШСУ.

7.4. У разі відрахування судді з Підготовки інформація про це та копія відповідного наказу НШСУ надсилаються до суду за місцем роботи судді, ВККСУ, територіального управління Державної судової адміністрації України.

VIII. Фінансове та матеріально-технічне забезпечення процесу Підготовки

8.1. Фінансування та матеріально-технічне забезпечення Підготовки здійснюється за рахунок коштів Державного бюджету України.

8.2. Для реалізації цілей Підготовки також можуть залучатися інтелектуальні та фінансові можливості проектів міжнародної технічної допомоги Україні, міжнародних організацій та фондів, з якими співпрацює НШСУ.